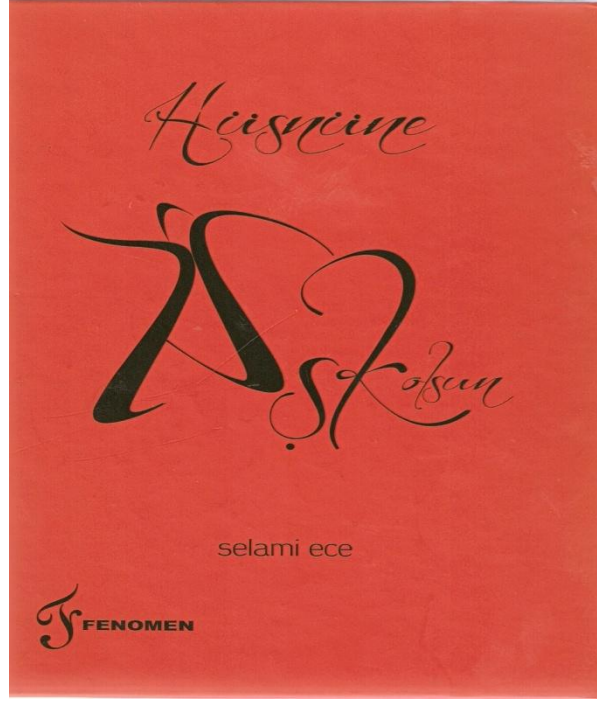

T A N I T M A L A R

"HÜSNÜNE AŞK OLSUN"

Sedat KARDAŞ*

*"Merd ana denir ki aç a nev-râh
Erbâb-ı vukûfi ede âgâh"*

"Mert ona denir ki yeni bir yol açar ve idrak sahiplerini bilinçlendirir."

İnsanlar soyut ve girift düşünceleri anlatmak için simgelerden yararlanmışlardır. İnsanlığın en derin bilgilerini ifade eden efsaneler, mitler, masallar, destanlar hep bu simgesel anlatımlarla karşımıza çıkmaktadır. Simgesel

¹ Selami Ece. *Hüsnüne Aşk Olsun*. Fenomen Yayınları: Erzurum, 2012, ss. 881+VI.

* Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Elmek:
sedat_kardas@hotmail.com

anlatım sadece insanlığın bu ortak değerlerinde yer almaz. İlahi ve kutsal metinler ile birlikte bireysel anlamda ortaya konulan edebi ürünler de bu anlatım tarzı üzerine kurgulanmıştır.

Tasavvufi metinler, aşkın ilahi olanı veya insanların tecrübesi üzerindeki halleri anlattığından her zaman için anlaşılması ve çözümlenmesi zor metinler olmuştur. Mutasavvıflar, yaratıcı ve âlemdeki esrarı tefekkür ederken, sıradan dilin üstünde olan simgesel dili tercih etmişlerdir. Simgesel dilin en güzel örneklerini de şiirde görürüz. Tasavvufun bu soyut ve simgesel yönü divan şairlerinin de ilgisini çekmiş, şairlerin çoğu şiirlerini bu yönde oluşturmuşlardır. Kendisi de böyle bir geleneğin içinden gelen *Şeyh Gâlib*'in şiirleri derin manalar ve soyut simgeler içermektedir.

Şeyh Gâlib'in altı ay gibi kısa bir sürede kaleme aldığı *Hüsn ü Aşk* mesnevisi, 18. yüzyıl divan şairlerinden *Şeyh Gâlib*'in adıyla özdeşleşmiş, sadece kendisinin değil, aynı zamanda bütün bir klasik edebiyatın en seçkin eserlerinden biri haline gelmiştir. Eserde genel olarak, ilahi aşka ulaşmanın zorlukları anlatılmış; sâlikin Allah'a ulaşma yolunda pek çok sıkıntının üstesinden gelmek zorunda olduğu ve bunu başarabilmesi için de mutlaka bir müridin yardımına ihtiyacı bulunduğu belirtilmiştir. *Hüsn ü Aşk*, aynı zamanda *Sebk-i Hindî*'nin kendine özgü tasavvufi, aklın sınırlarını zorlayan zengin ve karmaşık hayalleri, orijinal mazmunları ve benzetmeleri çerçevesinde kaleme alınmış alegorik bir eserdir.

Eserin konu ve üslup açısından taşıdığı özgünlük, onu yerli yabancı çok sayıda araştırmacı ve akademisyen tarafından araştırma ve inceleme konusu yapmıştır. Ancak, şimdiye kadar araştırmacılar esere hep metin neşri ve neşredilen metni sadeleştirme (günümüz Türkçesine aktarma) yönünden yaklaşmışlar, eserin özünü nüfuz ettirecek kapsamlı bir çalışmadan uzak durmuşlardır. *Hüsn ü Aşk*, mesnevisi üzerine yapılan söz konusu çeviri çalışmaları şöyle sıralanabilir:

1-Ahmet Cevat. "*Hüsün ve Aşk*". Muhit, nr. 41-50, Mart-Aralık 1932.

2-Vasfi Mahir Kocatürk. *Şeyh Galib-Hüsn ile Aşk*. Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul 1944.

3-Abdülbâki Gölpınarlı. *Şeyh Galib-Hüsn ü Aşk*. Altın Kitaplar, İstanbul 1968.

4-Orhan Okay ve Hüseyin Ayan. *Şeyh Galip-Hüsn ü Aşk*. Dergâh Yayınları, İstanbul 1975.

5-Muhammet Nur Doğan. *Şeyh Galib-Hüsn ü Aşk*. Ötüken Neşriyat, İstanbul 2002.

Muhammet Nur Doğan'ın çalışmasında yer alan dipnotlar şeklindeki notlar ve açıklamalar kısmı, araştırmacının iddiasıyla çalışmaya şerh vasfı kazandırsa da, klasik şerh yöntemiyle *Hüsn ü Aşk* mesnevisi üzerine yapılan ilk şerh çalışması tanıtma yazımıza konu olan *Prof. Dr. Selami Ecé'ye* ait olan "*Hüsnüne Aşk Olsun*" adlı eserdir.

Her ne kadar yazarın, tevazu yoluyla "Yaptığımız çalışmaya şerh demekten şarihlerle hürmeten ictinab ediyoruz. Ayrıca şerh etmek için kalbin inşirah olması gerekir. Kimyamızda aşkı okuduk, fakat yazamadık." Şeklinde düşüncelerini dile getirmesine rağmen söz konusu çalışma, klasik şerh yönteminin bütün özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır.

"*Hüsnüne Aşk Olsun*" eseri; ön söz, içindekiler, kaynakça, indeks ve ekler kısımları dışında, "*Şeyh Galib*", "*Alegori*", "*Hüsn ü Aşk'ın Alegorik Çerçevesi*", "*Şeyh Galib'in Sanatı*", "*Hüsnüne Aşk Olsun*", "*Hüsn ü Aşk*" ile "*Ses ve Yankı*" bölümlerinden oluşmaktadır.

"*Şeyh Galib*" başlıklı bölümde; şairin hayatı ve eserleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. "*Alegori*" başlıklı bölümde ise, alegori ile ilgili temel bilgiler verildikten sonra, "*Hüsn ü Aşk'ın Alegorik Çerçevesi*" başlığı altında, *Hüsn ü Aşk* ile muhteva açısından benzer olan tanınmış mesnevilerden bazılarının özetleri verilerek söz konusu olan mesnevilerin *Şeyh Galib'in* eseri üzerindeki etkilerine değinilmiştir. "*Şeyh Galib'in Sanatı*" adlı bölümde ise, şairin sanatı, üslubu, dili ve sanatını etkileyen akımlar üzerinde durulmuştur. Yazar "*Hüsnüne Aşk Olsun*" bölümünde; "*Tevil ve Temsile Dair*" alt başlığı altında edebi eser, şiir ve klasik edebiyatın estetik anlayışı hakkında genel tespitlere yer verdikten sonra, eserin neyi temsil ettiği ve nasıl anlamlandırılması gerektiği üzerinde durmuştur.

Eserin asıl bölümü mahiyetinde olan "*Hüsn ü Aşk*" başlıklı bölümde; 2041 beyitten oluşan *Şeyh Galib'in Hüsn ü Aşk* mesnevisinin şerhine yer verilmiştir. Klasik şerh yönteminin gereği olarak, mesnevinin her beyti hem Arap harfleri hem de Latin harfleriyle verildikten sonra, beyitler günümüz Türkçesine aktarılmıştır. Daha sonra beyitlerdeki anlaşılması güç olan terimler ve ön plana çıkan mazmunların sözlük karşılıkları ile beyitlerde taşıdıkları anlamları verilerek, bu beyitler şerh edilmiştir. Genel eğilim olarak her beyit, ayrı ayrı şerh edilmiş ancak kimi zaman anlamca birbirlerini tamamlayan beyitler art arda sıralanarak söz konusu beyitlerin değerlendirmesi hep birlikte yapılmıştır.

Asıl eserin sonuna eklenen “*Ses ve Yankı*” adlı bölüm, manzum bir yorum, alegorik bir versiyon ve şerh geleneğindeki talikat özelliği taşımaktadır. *Ece*'ye ait olan bu şiir, *Ses ve Yankı* adlarındaki iki kahramanın kısa alegorik hikâyesini konu edinmiştir.

Sonuç olarak, tanıtımına dair görüş ve düşünceleri sunmaya çalıştığımız, Divan şiirinin büyük ustası, içinden geldiği geleneğin son büyük temsilcisi *Şeyh Gâlib*'in kaleme almış olduğu, klasik edebiyatın bütün birikimini yansıtan, tüm zamanların en görkemli aşk hikâyelerinden biri olan *Hüsn ü Aşk* mesnevisine yaptığı “*Hüsnüne Aşk Olsun*” şerhi ile bu zirve eserin şarihi olarak, yazar *Selami Ece*, söz hazinelerinin bütün imkânlarını kullanarak, söylenmedik söz bırakmamış, adeta söze hatime çekmiş, ölümsüz bir mesneviyi geleceğe emanet etmiştir: “Eserin başından itibaren Aşk ile seyr u süluk edip kuyulara düştük, gam çöllerini geçtik, ateş denizlerinden aştık, kalbin kimyasına vardık. Son, bizim için de başladığımız yer oldu. Hamdolsun zor oldu, fakat “zorlukla beraber kolaylık olduğunu gördük, Sühan (söz) bize de yetti.”